

Марченко І.В., Національна академія
внутрішніх справ

НАВЧАННЯ ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННЮ КУРСАНТІВ II КURCY НА ЗАСІДАННЯХ НАУКОВОГО ГУРТКА З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Оволодіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування в умовах полікультурного світового простору має стати чинником розвитку професійних знань та умінь майбутніх правоохоронців. Компетентний рівень входження особистості в сучасний полікультурний простір забезпечується, з одного боку, рівнем його професійної підготовки, а з іншого - рівнем його загальнокультурного розвитку. Нове соціальне замовлення сучасного суспільства полягає у формуванні багатомовної особистості, яка готова до міжкультурної комунікації. І якщо раніше мета навчання іноземних мов полягала в передачі суб'єктам навчання певних знань і формування в них відповідних умінь та

навичок, то нині теоретичні роботи та практика навчання свідчать про те, що цього просто недостатньо. Характерним для сучасного етапу розвитку мовної освіти є вміння реалізовувати різні форми ефективного спілкування в професійному середовищі, користуватись набутими вміннями та навичками в професійній діяльності та демонструвати їх на практиці.

Найбільш поширеним видом публічного виступу для курсанта вищого навчального закладу системи МВС є наукова доповідь, з якою він виступає на наукових конференціях або круглих столах (іноземними мовами). Тому навчання майстерності публічного виступу на засіданнях наукового гуртка з англійської мови, розкриття творчого потенціалу та індивідуальних якостей курсантів є головною метою викладача-керівника гуртка.

Навички наукового спілкування іноземною мовою стають все більш затребуваними, вони є необхідними для того, щоб доповідач був здатний самостійно, без перекладача, поділитися своїми досягненнями, досвідом, володів реєстром комунікативних намірів, а саме вмів надати пояснення, уточнення, аргументування, інформування та інше. Вміння публічно надати результати своїх досліджень та донести їх головну ідею до аудиторії є не менш важливим, ніж самі досягнення. Навчити курсантів проводити презентації, вести дискусії та захищати своє наукове дослідження англійською мовою стає першочерговими завданнями для викладачів, які проводять заняття наукових гуртків. Але рівень мовної підготовки курсантів має бути достатньо високим.

Перш за все, треба пам'ятати, що публічне мовлення є явищем складним та творчим. Публічний виступ є процесом передачі інформації, мета якого - ознайомити аудиторію з результатами роботи та вміти іноді переконати в правильності деяких положень. Щоб досягти потрібного ефекту, оратору необхідно багато працювати. Чи буде це добре підготовлена мова, або блискуча імпровізація, - вона завжди результат накопиченого досвіду, знань і вмінь. Оратор повинен вміти підготувати виступ на задану тему, вміти викласти матеріал, встановити контакт зі слухачами, бути готовим до всіляких

Отже, за пропозицією німецького вченого Х. Леммермана, підготовка промови починається задовго до виступу і складається з кількох етапів, а саме: збір, відбір та організація матеріалу, підготовка плану, написання тексту та проба мови. Підготовка виступу починається з визначення теми. Як правило, тема вибирається згідно затвердженого тематичного плану наукового гуртка на навчальний рік. Вона має бути ясною, зрозумілою для аудиторії та лаконічною. Далі - відбір матеріалу та композиція виступу. Виступаючий повинен переглянути певну кількість автентичних джерел, виписати цитати, узагальнити факти, написати текст. Роль викладача на цьому етапі, як наукового керівника, - перевірити виступ, виправити помилки та надати консультацію з приводу розташування інформації та обговорення всіх деталей виступу. Як засвідчує практика участі курсантів академії в різних міжвузівських науково-практичних конференціях, викладачі-наукові керівники мають приділяти увагу зацікавленості курсанта і аудиторії у виборі теми, складності та структурі доповіді, мінімізувати використання лексики, що рідко вживається.

Перед виступом обов'язково потрібно правильно прочитати текст вголос: аудиторія повинна відчувати зацікавленість оратора, його ставлення до предмета промови та переконливість в подачі матеріалу. Під час промови слід дотримуватись кількох правил. По-перше, мова оратора не повинна бути монотонною, швидкою та безперервною. По-друге, треба постійно підтримувати увагу аудиторії різними прийомами, наприклад, найбільш розповсюджений прийом - питання-відповідь: оратор задає питання, сам на нього відповідає, висуває можливі заперечення, з'ясовує їх і доходить певних висновків. Або прийом створення проблемної ситуації, коли слухачам пропонується ситуація, яка викликає питання «Чому?». Це створює пізнавальну активність та знімає напругу серед аудиторії. По-третє, публічний виступ має супроводжуватись презентацією, яка буде відповідати заданим критеріям [3].

Навчання публічному мовленню на засіданнях наукового гуртка має багато переваг. Готуючись до виступу на науково-практичній конференції курсанти:

- самостійно отримують знання з різних джерел;
- розвивають свої дослідницькі вміння;
- розвивають аналітичне мислення;
- набувають комунікативних вмінь;
- вчаться користуватись набутими знаннями для

вирішення практичних завдань.

Таким чином, підсумовуючи, необхідно зробити декілька висновків.

1. Цінність вміння публічно виступати складно переоцінити.

2. Формування вмінь публічного виступу є цілеспрямованим тривалим поетапним процесом.

3. Навички підготовки та проведення наукових презентацій є складними та комплексними навичками.

4. Реалізація цих навичок на практиці викликає багато питань, але навчання цим навичкам та їх тренування не викликає сумніву [2].

На жаль, сьогодні володіння іноземною мовою, що забезпечує професійне спілкування, часто розглядається як другорядне, таке, що базується на загальному володінні мовою. В умовах недостатньої кількості практичних годин на вивчення іноземної мови в НАВС є доцільним запропонувати методику формування іншомовної компетентності, яка включала б традиційні методи навчання іноземної мови в поєднанні з новими технологіями, що надають можливість забезпечити курсантів актуальними оригінальними текстами та інформацією, що найповніше відповідають їх спеціалізації.

Список використаних джерел

1. Делецький Ч. Практикум з риторики. - М., 1996.
2. Іванова С.Ф. Специфіка публічної промови. - М., 1978.
3. Леммерман Х. Учебник риторики. Тренировка речи с упражнениями: пер. с нем. - М.:Интерэксперт, 1998. - 256 с.